

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Філологічний факультет
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«28» серпня 2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ
ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Ступінь бакалавра
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Освітньо-професійна програма Логопедія. Спеціальна психологія

2024-2025 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Карсканова С. В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти.

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Світлана КАРСКАНОВА)

Програму погоджено з гарантом ОП (Вікторія КИСЛИЧЕНКО)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «27» серпня 2024 року № 12

Голова навчально-методичної комісії (Ольга ДЕМ'ЯНЕНКО)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28» серпня 2024 року № 11

Голова навчально-методичної комісії (Наталія МИХАЛЬЧЕНКО)

Предмет вивчення навчальної дисципліни: «Технології інклюзивної освіти» – процес навчання, виховання та розвитку дітей з психофізичними порушеннями в умовах інклюзії та інклюзивної освіти; загальні та специфічні особливості психофізичного розвитку дітей; особливості організації та технології інклюзивної освіти; професійні обов'язки спеціального педагога у справі навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: «Спеціальна психологія», «Анатомія, фізіологія і патологія дитини з основами валеології», «Загальна педагогіка», «Психопатологія».

Мета і завдання навчальної дисципліни «Технології інклюзивної освіти»:

Метою засвоєння навчальної дисципліни полягає у сприянні оволодінню основами науково та методично обґрунтованих підходів щодо розбудови інклюзивного процесу з опорою на вітчизняний та міжнародний досвід; формуванні у студентів системи цінностей інклюзивної освіти, знань та умінь у сфері організації та впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами (ООП).

Основні завдання вивчення дисципліни:

- формувати загальні компетентності: світоглядну, громадянську, комунікативну, міжособистісну взаємодію, інформаційно-комунікаційну, креативну, аналітичну, самоосвітню;
- формувати фахову компетентність у сфері інклюзивного навчання;
- забезпечити набуття практичних навичок при формуванні фахової компетентності у сфері інклюзивного навчання, розбудови інклюзивного освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- знати і розуміти базові засади інклюзивного процесу, виклики та ризики інклюзивної педагогічної практики, шляхи їх запобігання та розв'язання;
- знати міжнародні й вітчизняні законодавчі акти та їх роль у впровадженні й поширенні інклюзивної освіти;
- знати організаційні моделі командної роботи в закладах освіти, пошуку, у тому числі пошуку ресурсів, планування підтримки, взаємодії з батьками;
- знати і розуміти процес моніторингу успіхів дітей з особливими освітніми потребами;
- знати і розуміти особливості психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими потребами та основні технології, що застосовуються педагогами та членами команди супроводу закладу освіти у процесі організації інклюзивного навчання;
- знати процес оцінювання особливих потреб та розуміти його результати для подолання обмеження участі учнів з особливими освітніми потребами в освітньому процесі;
- знати і розуміти специфіку діяльності асистента вчителя, асистента дитини, фахівця зі спеціальної освіти з урахуванням особливостей їхньої взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу в системі інклюзивної освіти;

За допомогою отриманих знань студенти повинні

уміти:

- уміти формулювати аргументи на підтримку розвитку інклюзивної освіти, виразити позитивне ставлення і адекватне сприйняття організації інклюзивного навчання у закладі освіти;
- уміти організовувати освітнє середовище, орієнтоване на потреби учнів з особливими освітніми потребами та потреби інших учасників освітнього процесу;
- уміти продемонструвати на базовому рівні знання і вміння до оптимального вибору і реалізації оволодіння на достатньому рівні навичками працювати самостійно (виконання завдань для самостійної роботи) та у групі (виконання завдань на семінарських й практичних заняттях).
-

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1	РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.	ЗК2 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
2	РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.	ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
3	РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.	ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
4	РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.	ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
5	РН 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.	СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.
6	РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.	СК 2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з інтелектуальними порушеннями, з розладами аутистичного спектра та порушеннями функцій опорно-рухового апарата.
7		СК 5. Здатність приймати ефективні рішення

		у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
--	--	--

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна

1. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с.
2. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
3. Порошенко М. Інклюзивна освіта: навч. посібник. Київ: Тов. «Агенство «Україна», 2019. 300 с.
4. Середовище, що належить дітям: poradnik для педагогів закладів дошкільної освіти» ЮНІСЕФ, ВФ «Крок за кроком», 2019. <https://www.unicef.org/ukraine>
5. Супрун М.О. Педагогіка: Підручник. Київ: Аксіома, 2018. 400 с.
6. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ – 2000», 2019. 264 с.

Додаткова

1. Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (29 березня 2018 р.) / [гол. ред. Демченко І.І.]. - Умань: ВПЦ «Візаві», 2018 р. - Вип. IV. 167 с.
2. Изменение существующей системы оценки специальных образовательных потребностей в контексте перехода от медицинской к социально-инклюзивной модели в образовании: учебные материалы Летней школы по инклюзии: – Бишкек: Американский университет в Центральной Азии (АУЦА), 2017. – 120 с.
3. Індекс інклюзії : розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл : посіб. / Тоні Бут; пер. з англ. – К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 190 с.
4. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009. – 272 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
5. Мартинчук О.В. Становлення і розвиток інклюзивної педагогіки як галузі педагогічного знання / О.В. Мартинчук // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 7, у 2 т./ за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова, 1 (7). – Кам'янець-Подільський, 2016. С. 260-280. Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/14335/>
6. Мартинчук О.В. Інклюзивна освіта: освітологічний контекст /О.В. Мартинчук // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (3). Миколаїв, 2016. С. 146-150. Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/15260/>
7. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник / С.П. Миронова. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. – 163 с.
8. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти: теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 1-3. /Укладач Л.М.Сидорів, за ред. С.М. Сидоріва. Івано-Франківськ: Кушнір Г.М., 2020. 235с. Посилання на онлайн-модулі: <http://inclusion.org.ua/onlain-moduli/>

9. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]/ 2016. Режим доступу до ресурсу : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
10. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / [Н. З. Софій, О. В. Онопрієнко, Ю. М. Найда та ін.; за заг. ред. Н. М. Бібік]. Київ:: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
11. Постанова КМУ від 9 серпня 2017 року № 588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах». – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/normativno-pravova-baza.html>
12. Постанова КМУ від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр». – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/normativno-pravova-baza.html>
13. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти / Наказ МОН України від 08.06.2018 р. № 609
14. Про освіту / Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>

Інтернет-ресурси:

1. <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. <http://www.nbu.gov.ua/>
4. <https://www.youtube.com/playlist?list=PLGmOQHhzyrBZSvIDeaRceFfqPLMNxxE>
5. <https://socialdata.org.ua/manual/manual4/>

. Рекомендовані книги та фільми:

Книги:

1. Деніел Кіз. Квіти для Елджернона /пер.з англійської В. Шовкун. – Харків: клуб сімейного дозвілля, 2015. – 304 с.

Фільми

1. «Людина дощу», фільм режисера Баррі Левінсона (1988р.)
2. «Колір раю», фільм режисера Маджида Маджиді (1999 р.).